

KAN MAN EGENTLIG BLIVE UDDANNET BÅDEBYGGER ELLER SEJLMAGER?

HVEM SØRGER FOR AT DANSK, MARITIMT HÅNDVÆRK HOLDES I HÆVD OG FORSYNES MED UNGE, FRISKE KRÆFTER? DET GØR ERHVERVSSKOLEN NORDSJÆLLAND I HELSINGØR. VI HAR VÆRET PÅ BESØG.

TEKST & FOTO ØYVIND BORDAL

Ole Næsted oplever interesse fra de unge, selv om det kan være svært at finde lærlingepladser for tiden.

Danske bådeværfter har været igennem en lang årrække, hvor mange traditionsrige, succesfulde producenter af fritidsbåde har måttet dreje nøglen om. Den seneste finanskriser har betydet, at mange af de tilbageværende har måttet køre med nedsat blus – også i vores nabolande.

SEJLMAGERNE BEDRE STILLET

Sejlmagerne, især de store af slagsen, har klaret sig bedre op igennem "nullerne", altså de seneste ti år. Men nu mærker man tydeligt et pres ovenpå de store økonomiske vanskeligheder verden over – selv hos internationale sejlmager-kæder som North Sails, Elvstrøm og Quantum.

HVEM VIL?

Samlet set er der umiddelbart ikke de bedste

udsigter for den branche, der skal leve af det maritime håndværk. Så hvad sker der egentlig med den traditionelt stærke, danske tradition for at producere kvalitet i verdensklasse i de maritime håndværksfag? Er den ved at uddø med de bådebyggere og sejlmagere, som er på vej mod pensionsalderen i disse år? Findes der unge mennesker, der vil satse på en fremtid i et erhverv, som må siges at befinde sig i strid modvind?

LØFTER ARVEN

Ja, faktisk findes der steder hvor man holder fanen højt, og fastholder fokus på håndelag og kundskab – også i de maritime fag. Og der er endda kunder i butikken – en pæn flok elever søger årligt ind på Erhvervsskolen Nordsjæl-

land i Helsingør, som tilbyder unge en fireårig uddannelse i maritime håndværksfag: Bådebygger, sejlmager og bådmekaniker.

Her finder vi de unge, der i fremtiden skal løfte arven efter den storhedstid, som især dansk bådebygger-tradition har bygget op. På trods af lavkonjunktur er de lige nu i fuld sving med at dygtiggøre sig ved hjælp af en blanding traditionelle metoder, materialer og teknikker, og moderne teknologi og byggeri.

LET AT KENDE

Bygningen hvor de maritime fag holder til er let genkendelig på afstand – flere skrog i forskellige stadier af færdiggørelse, træbåde overdækket af presenninger, samt diverse materialer til bådebygning omkranser indgangen, og i et skur ved siden af, kan man skimte tykke, solide spanter til en større både, allerede delvis belagt med beklædning.

GAMMELT OG NYT

"Sideløbende med træarbejdet satser vi selvfølgelig mere og mere på komposit, altså glasfiber/polyester eller andre kombinationer af fibre og matrix," fortæller teamleder og lærer Ole Næsted på skolens lærerværelse. "Eleverne skal lære de traditionelle metoder og kunne arbejde i træ – men produktionen ude på værfterne

Djævelen sidder i detaljen. Højkoncentrerede elever finpudser projektet – ”juryen” kommer snart.

er jo meget baseret på glasfiber og færdige apteringselementer, der skal monteres i skrogene. Så det arbejder vi selvfølgelig også meget med”.

KISTEKLAR?

Den dag vi besøger skolen skal eleverne klar-

gøre en praktisk prøve – en kiste med låg og hængsler, udstyret med lister og tappede samlinger. Ikke nogen let opgave at gå til, men med imponerende snilde og koncentration står eleverne og finpudser og monterer de sidste detaljer inden værket skal præsenteres for ”juryen”.

VIL ARBEJDE PÅ SUPERYACHT

En af dem er 22 årige Alexander Arnild. Han fortæller, at han har sejlet fra han var helt lille – Optimist, E-jolle, 29’er, Laser og endda matchrace – og har et ophold på Oure idræts-efternskole bag sig.

Han har allerede nået at arbejde to år på Faurby værftet ved Fredericia, og har nu læreplads hos Dragør bådverft.

Alt i alt ser han meget lyst på fremtiden: ”Eftersom jeg altid har sejlet og rodet med både, var det meget nærliggende at forsøge at skabe en professionel tilknytning til branchen,” fortæller han.

”Ved at tage uddannelsen her, får jeg en ret komplet baggrund, og med den i lommen vil jeg tage ud i verden og forsøge at få et job på en superyacht, selvfølgelig helst en sejlbåd. Min plan er at tage til Sydfrankrig eller Miami og opsøge et af de bureauer, der formidler kontakt til de store både.”

Arnild smiler bredt og ser ud til at glæde sig til at komme ud i verden, mens han giver sin kiste et sidste lag lak.

SPRAYHOOD DER PASSER

De kommende sejlmagere holder til i en afdeling for sig, og denne dag undervises de i hvordan man skærer materiale ud til en sprayhood,

Alexander Arnild (22) sørger for at have en komplet baggrund med sig, når han skal ud i den store verden.

- 1 | Jonas Olsson (19) ser sin fremtid som sejlmager mere foran en computerskærm end med nål og tråd i hånden.
- 2 | Det er ikke bare træ det hele – man lærer også at svejse, og så satses der selvfølgelig hårdt på komposit.

og hvordan man får den til at passe præcist. En model er sat op i lokalet, og der skæres ud og måles op.

Lærer i dag er sejlmager Morten Ullmann, som er "gæsteprofessor" ved skolen. Han giver praktiske tips og råd, baseret på mange års erfaring, mens en anden gruppe elever ligger på gulvet med lange, fleksible linealer og tegner kurver op til et sejl.

FOREGÅR PÅ COMPUTER

19 årige Jonas Olsson er også en erfaren sejler – han har faktisk sejlet fra han var 8-9 år. Han har allerede en tilknytning til North Sails, og kan fortælle at det meste omkring design og produktion af moderne sejl slet ikke foregår som i gamle dage, hvor sejlmagerne lå på knæerne på store gulve med lange træpinde ovenpå sejldugen. "Nu foregår det hele på computer," siger han.

"Det er avanceret software som beregner hvordan sejlet skal skæres, og store maskiner der skærer panelerne ud. Det eneste sted man stadig har brug for manuel arbejdskraft, og hvor noget af det traditionelle håndværk stadig anvendes, er i den afsluttende fase, hvor man færdiggør og klargør sejlet til levering; sætter ringe og reb i, syr ligliner, laver forstærkninger mm."

START I 60'ERNE

Tilbage på lærerværelset, over en kop kaffe, fortæller teamleder Ole Næsted at skolen har eksisteret siden 60'erne, først som aftenskole, og først senere som dagskole, som den er i dag. Gamle fagområder er gledet ud, og nye er kommet til gennem årene, og skolen er i

dag fusioneret med Hillerød Erhvervsskole. Sejlmager-linjen kom til for godt 10 år siden, som en arv fra en erhvervsskole i Skive.

SVÆRT AT FINDE LÆREPLADSER

"Vi har mærket en vis nedgang i søgningen efter at krisen slog igennem for snart to år siden," siger Næsted, "vi oplevede faktisk en stigende interesse frem til det tidspunkt, men nu er problemet blevet at finde lærepladser.

Værfterne har ikke nok at lave, og selv om der er gode økonomiske tilskud, så tager man

jo ikke lærlinge ind, hvis der ikke er noget at lave. Det er mest de små reparationsværfter rundt omkring, der modtager lærlinge, og for sejlmagerne handler det meste nu om de ret få, store lofter der er tilbage.

Vi har tydeligt kunne mærke de svære tider også her på skolen, men det er jo vores opgave at sikre at der er fornyelse og ungdommelige kræfter, der både kan bære traditionerne videre og flytte håndværket ind i vores tid, hvor man jo primært benytter helt andre teknikker og materialer end tidligere."

UDDANNELSE I MARITIME HÅNDVÆRKSFAG?

Erhvervsskolen Nordsjælland er en landsdækkende, fireårig uddannelse for de maritime håndværksuddannelser – bådebygger, sejlmager og bådmekaniker. Skolen ligger i Helsingør, men bådmekaniker-uddannelsen foregår delvis i Nykøbing-Falster.

Uddannelsen er opdelt i et 20 ugers grundforløb (15 uger for bådmekaniker-linjen), og et hovedforløb, som varer i tre et halvt år. Grundforløbet foregår på skolen, og er delvis fælles for de forskellige linjer, mens hovedforløbet skifter mellem skole og praktik, og er baseret på at eleverne har en læreplads.

Adgangskravet er, at man har gennemført folkeskolens 9. klasse eller tilsvarende.

Læs mere på www.esh.dk